

Szerkesztőség
Via S. Andrea Troyer ház.

Amministrazione
Tipografia P. BATTARA

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— fr
Félévre 6 mesi 3.—
Negyedévre 3 „ 1.50
2 hóra 2 „ 1.—
Külföldre 1 évre . . Per l'estero 8.—

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:
Fölvételnek árszabály szerint a kiadó hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodájában Budapest, Váci-utca, Oppelik B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Ingerzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1890 október 19

Megjelenik minden vasárnap

19 ottobre 1890

Fiume s a magyar tengeri kereskedelem.

A magyar közgazdasági viszonyok egészséges fejlődésének ma már nélkülözhetlen feltétele tengerészetünk emelése. — A magyar kormány e tekintetben már husz év óta minden irányban lázas tevékenységet fejtett ki a szükséges beruházások érdekében; azonl a magyar tengeri gőzhajózás tekintetében csak a legutóbbi évek alatt történtek egyes nagyobb szabásu intézkedések, melyek alapul szolgálhatnak arra nézve, hogy bizalommal tekinthetünk immár a magyar tengerészet jövője elé.

Egészséges alapon nyugvó magyar tengeri kereskedelem egy az ország anyagi erejével arányban álló magyar nemzeti tengeri hajóállomány nélkül nem képzelhető. Csakis a „magyar hajók” lehetnek első sorban azok a forgalmi eszközök, melyek a mellett, hogy nagy sikerrel fognak kielégíteni a tengeri kereskedelem útján a magyar nemzetgazdaság fokozódó igényeit, még más szerepre is vannak hivatva az államot fenntartó egyéb fontos tényezők között. Emelni a magyar állam tekintélyét ugy a bel, mint a külföldön, a nemzeti lobogó alatt is-

meretessé tenni nemzetünket, értékesíteni földünk gazdaságát, s lassan-lassan bemutatni a külföldi piacokon ipartermékeink versenyképességét.

A magyar tengeri gőzhajózás jelenlegi hajóállománya elégtelen e nagy czélok elérésére. És épen e tényben megtaláljuk magyarázatát ama körülménynek, hogy a Fiume s a magyar tengeri kereskedelem érdekében hozott áldozatok, nem állanak a kellő arányban a magyar tengeri kereskedelem terén elért sikerekkel.

Míg ugyanis a fejlettebb tengerész államokban a hajózási viszonyok természetes átalakulásából kifolyólag a gőzhajók föltötte kedvező arányban állanak egyrészl a vitorlás hajókkal szemben, másrészl a gőzhajózás tulajomóan nemzeti lévén, az idegen gőzhajózás által közvetített áruforgalom útján elvesztett belföldi tőke sokkal kisebb mértékben károsítja meg a nemzeti tőkének azt a részét, mely az egyes államok tengerészeti érdekeit tulajdonképen és alapjában hivatva van előmozdítani.

A magyar tengerészetnél megfordítva áll a dolog. Még ma, a vitorlás hajók hanyatlásának korszakában több a, — különben ke-

vés sikerrel dolgozó magyar vitorlás, mint a magyar gőzhajó, s ez utóbbiak számával pedig épen nem áll arányban az a sok idegen gőzös, mely kikötönket a magyar áruk közvetítése czéljából évenként fölkeresi. Milliókra rug az összeg, melylyel e tekintetben a saját tengerészetünk érdekében beruházott nagy tőkének rovására és a magyar tengeri hajó állomány fejlődésének hátrányára, a külföldnek adózunk.

Figyelmünkre méltatva, hogy a magyar tengerészet alig husz éves, nem is bírálhatjuk szigoru mértékkel annak jelenlegi állapotát, sőt ha az idő rövidségét tekintjük, mely alatt egy különben élénk és virágzó tengeri emporiumot alkotunk, nem csekély önérzettel tekinthetünk az eddig végzett hatalmas alkotásokra. És ép az idő rövidségét tekintve, nem csodálhatjuk, sőt annál kevésbé ítéhetjük el azt sem, hogy a magyar kereskedelmi tengerészet terén nem egy tekintetben az experimentumok korszakát éljük. E kísérletek habár nagyobb áldozatokba kerülnek, csaknem elkerülhetlenek arra nézve, hogy a czélhoz vezető utaknak és módoknak birtokába jussunk. — Szóval a magyartengeri kereskedelem minden élénksége és szép reményekre jogosító fejlődése mel-

lett, nem jut el még a virágzás stádiumáig mindaddig míg a fumei kikötőből kiindulólag, nem egy magyar tengerészeti gőzhajózási flotta erejében lesz a magyar tengerészet súlypontja, ali várhatunk oly általános eredményt, mely e téren minden tekintetben legalább megközelítőleg elégti ki várakozásainkat.

A magyar tengeri kereskedelemnek az eddiginél határozottabb és egészségesebb alapon leendő fejlődése elé továbbá még csak az esetben tekinthetünk a megelőgedés nyugalmával, ha a magyar tengeri gőzhajózás szervezete a jelenleginél sokkal egységesebb s rendszerebb lesz, s ha az egységes szervezetre irányuló elveket oly hajózási vonalak létesítésére és megszilárdítására valósítjuk meg, melyek állandó és nyereséges áruforgalmat biztosítanak a fumei kikötő, sőt részben a kikötőben összpontosuló áruforgalmat közvetítő magyar gőzhajók részére is.

Hogy a magyar tengerészetet a gőzhajózás útján első sorban és ha kell még a legnagyobb áldozatok árán is nemzeti alapra kell fektetnünk, kétséget nem szenved. Tény az, hogy mindaddig, míg az Adria magyar tengeri gőzhajózási társulat meg nem alakult s jára-

A „Fiume” tárczája

Barangolások Nápolyban.

II

A magyar vonatkozású emlékek között nem kevésbé érdekes a nápolyi Jehannának tulajdonított várkastély, mely a posilipai szklakról urálja a tengert. A romjában is impozáns épületre csak félve tekint a nép, mert a kisértetek tanyájának tartja. Ha a vén asszonyoknak, mint az ilyen rémhistóriák éő kuttóinak nem hiszed el, hogy a kastély gonosz szellemek tanyája, mé tatlankodva vetnek keresztet annyi hitetlenség hallatára.

A sok templommal természetesen együtt jár a papság nagy száma, s az utcákon csaknem egyenő számban találkozol pappal, katonával; esőndesen haladnak el egymás mellett, de szemekben nem egyszer villog még ilyenkor a kölcsönös gyűlölet szkrája. A katonák tulaják, hogy a nép még tolyton áhitattal csoportosul parjü köré; a klerus pedig éri, hogy a verőjérek büzke tekintetéből az a tűz tör ki, melynek erejével az állami hatalom megsemmisítéssel fenyegeti a klerusnak befolyását Olaszországban.

A Nápolyi templomok megtekintése heteket venne igénybe, a nélkül azonban, hogy az egyes érdekes műemléktől elte-

kinelve, a magasabb műzlést kielégíthetnek. A templomok és paloták egyes kinései, s a a főmaradt műemlékek nem nélkülözök a művészi formákat; nem állanak azonban a művészetnek korántsem azon a magaslatán, mint például a florenzei dom, a velencei Márk-templom a bolognai székesegyház s l'ália egyéb nagyszámu művészi alkotásai, melyekre Olaszország nagymesterei, a Michel Angolok, a Raffaelek, Tizianok, Benvenuto Cellinok a legmagasabb fokón álló művészetük varázát oly pazar kézzel szözték szét.

Az újbbkori alkotások között figyelemre méltó a Bourbonok egykori király palotájának fehér márványból készült a lépcsőháza, mely óriási méreteivel s művészi kivitelü domborművel csaknem párját ritkítja. A palotát, mióta a Bourbonokat az Italia unita trónjuktól megfosztotta, csak ritkán keresi föl a most uralkodó király család. Umberto két év előtt időzött rövid ideig e palotában, melynek másik nevezetessége, az az óriási erkély. Ez a királyi palota első emeletével van összekötve; az erkélyről fölmulhatlan szép kilátás nyúlik a nápolyi öböl minden pontjára; százhatvanvölez méter hosszú nyolcz-tíz méter széles és tizenkilenc hatalmas boltívezeten nyugszik. Az exotikus növényzettel díszített loggia árnyas utával, röpkenyvel befutott pavilonjaival, szobraival, pajkos szökőkutáival szemünk elé varázolja Szemiramis

tüggő kertjét s annak elképzelt szepségét.

A királyi palota a Bourbonok távozása után természetesen sokat vesztett műnecselből, egy kevés régi bitorzaton, s kisebb számu képen kívül magukkal vettek mindent.

A királyi termek pazar fénye azonban ma is szemképrázató; az óriási tánczterem hatalmas esilláraival, az ebéllőterem páratlan szépségü gobelinjával s bitorzatával óriási kincset képvisel. A trónterem aranyal áttört brokáttal és vörös bársonnyal van tatarozva, míg a gazdag menüzet a nápolyi tútományok allegorikus képeit tüntetiföl fölmulhatlan színpompában. — A palota kápolnája ténye lépten-nyomon hirdeti a Bourbonok lökezüégét. A föltár eleje teljesen drágakövekkel van kirakva, s magában millióra menő kincset képvisel.

A löhajó baloldalán elhelyezett ereklyetartóban, a többi között magyarországi sz. Erzsébet egy esontrészecskéje látható a föltárral: S. Elisabeta regina d'ungheria o. p. n. (szent Erzsébet Magyarország királynője könyörögi éretünk.) A többi ereklyék is szent királyok és szent fejedelmi sarjak földi maradványaiból valók.

Bourbon Fűöp, az utolsó nápolyi királyi még el nem hagyta királyi székhelyét, a nápolyi munitipium nagy ünnepeyre éggel helyeztet el két köztáblát a munitipális palota b-járata előtt. Két

f-hér márvány lap ez, melybe fekete betűkkel vannak bevésve a vértanúk nevei, a két Bourbonok végeztettek ki. Egytől egyig ama törekvéseknek voltak hívei, melyek végeredményükben az egységes Olaszországot teremtettek.

Harminez éve már, hogy a Bourbonok nápolyi királysága nem szerepel az olasz történelemben, de a nápolyiak lelkéből még ma sem alult ki a Bourbonok elleni gyűlölet szkrája. — Nem tudják elfeledni, hogy a Bourbonok előtt még az akasztófa virágok is kedvesek voltak; Gaetano Mamor, knek nevét a néphagyomány borzalom közt emlegeti, e század elején négyszáz republikánust gyilkolt le, hogy a még párolgó koponyájukból kiomló vértüket az altamurai templom föltárában papi kötödsbe öltözve igya meg!

Az óriási munitipális palotát I. Ferdinánd építteté a huszas évek végén a miniszteriumok számára. Az épület helyén állott a többi között a S. Giacomo kórház, a milőa helyét a Medici féle pénzügyi miniszterium foglalta el, a nápolyiak a Bourbonok bosszantására, a következő gunyverset csinálták:

Perché andavan molto male
Fie da Medici ordinato
Di portarsi all' Ospedale
Le finanze dello stato,

(Es mert rosszul állottak az állami pénzügyek, a Medicsk (orvosok) elrendelték, hogy a kórházba szállítsák azokat).

taít a nevezetesebb nyugat-európai kikötők felé nem inaugurálta, a belföldről Fiuméba vezető vasúti összeköttetések ellenére a fiumei kikötőben egyes árucikkekkel tekintve, számbavehető áruforgalomról alig beszélhetünk.

A fiumei kikötő áruforgalmának, szóval a magyar tengeri kereskedelem figyelemreméltó emelkedése a magyar tengeri gőzhajózási társaságok, az Adriának megalakulásával egy időre esik. — Sőt máris, habár e társaság kis számú flottával rendelkezik, határozottan legnagyobb részt vesz a fiumei kikötőben összpontosuló áruforgalom közvetítésében.

És ha a magyar tengeri hajókat, mint üzleti tényezőket méltatjuk figyelmünkre, még inkább előtérbe nyomul a magyar tengeri gőzhajóállomány gyors és szélesebb alapra fektetett gyarapításának szükségessége. Hogy többet ne mondjunk, elég rámutatni ama óriási összegekre rugó viteldijakra, melyet a fiumei rizshántoló-gyár a Khinából és Indiából behozott rizszállítmányokért, a fiumei kőolajfinomító-gyár pedig az Északamerikából (Filadelfiából) és az Oroszországból (Batumból) behozott nyers kőolajért, kizárólag idegen és legtöbbször angol gőzhajóknak fizet. Legkevésbé sem tűzött dolog, ha a rizshántoló gyár által viteldijak címén kifizetett összeget évenként 700,000 forintra, a fiumei kőolaj finomító gyár részéről ugyancsak 700,000 forintra tesszük.

E két tétel együttesen 1.400,000 forintot tesz ki, vagyis körülbelül annyit, mint a mennyit a magyar tengeri gőzhajózási társulat fuvardíjak címén egy sokkal szélesebb tevékenységgel évenként bevesz. E tény magában véve a legkomolyabb figyelmet érdemli meg, s elég fontos ok arra nézve, hogy a magyar tengeri hajóállományt a lehető legrövidebb idő alatt gyarapítsuk, s azt mindazokon a vonalakon gyakorlatilag kihasználjuk,

a mely vonalaktól tengeri kereskedelmünk fölvirágzását a legvalószínűbben várhatjuk.

A mit a magyar tengeri kereskedelem fejlesztése érdekében az előbbi kormányok tán kissé föltűnő lassúsággal megtették, azt a jelenlegi kereskedelmi kormány lázas sietséggel törekszik pótolni. Az eddig paragon heverő hajózási vonalak ezúton előre láthatólag az eddiginél gyorsabban fognak benépesülni, sőt az oly vonalakon is sikerrel vonhatjuk föl hajóinkra a nemzeti lobogót, a magyaren a külföldi gőzhajózási vállalatok élmessége és versenye már meglőzött bennünket.

E lázas sietség okozza talán ama különben el nem ítélt intézkedéseket, melyek ha állandósítottának, nem egy tekintetben kockáztatnák az egységes és helyes beosztású hajózási rendszert, mely egyedül lenne képes a magyar tengeri hajózás jövőjét helyes alapon biztosítani s a magyar nemzeti lobogónak a világteengereken a kellő tekintélyt megszerezni.

A magyar tengerészeti és kereskedelmi kormány által a legutóbbi években megvalósításra kitűzött hajózási elvek között, kimagasló különösen ama törekvés, melylyel a közelebb eső országok kikötőit rendszeres összeköttetésbe igyekszik hozni Fiumével. Az ez irányban megindult és már is elég élénknek mondható hajóközlekedés reményt nyújt arra nézve, hogy a kormány törekvéseit e téren már a közel jövőben a kellő siker fogja koronázni. Így élénkült meg lassan az eddig elhagyott fiume-magyar-hovat tengerparti vonalak: figyelemre méltó áruforgalom indult meg az elhanyagolt dalmát kikötőkkel, s rendszeres hajójáratok indultak meg s vannak keletkező félben néhány fontosabb olaszországi kikötő felé, melyek Fiumével eddig csak primitívnek mondható vitorlásokkal állottak jól-rosszul, s bizonytalan

természetű kereskedelmi összeköttetésben.

Mennyiben vannak-e helyesen beosztva a gőzhajózási járatok a most említett vonalakon, arról egyelőre nem szólunk, hogy azonban Fiuméből kiindulólag még számos irányban kell, és pedig már a legközelebbi jövőben rendszeres járatokról gondoskodunk, arról mindenki, ki tengeri kereskedelmünk helyzetét s fejlődését, képességét ismeri, mint a legáltalánosabb van meggyőződve.

M. Zs.

Fiume tengeri áruforgalma.

1890 október 5-től 11-ig.

Kikötőnk tengeri kereskedelmi forgalma a fentjelzett időszak alatt 89166-6 met. mázsa, 1062133 darab és 749-7 köbmétert tett ki, melyből a behozatalra 36385-3 m. m. 73958 drb, 191-9m³ drb, és 556 köbméter esik.

Származási és rendeltetési helyszerint kitüntetve az áruforgalom a következőképpen oszlik meg:

	Behozott.	met. mázsa	darab	köbméter
Belföldről	91183-3	73958	197-9	
Olaszországból	3654-1			
Angolországból	488-2			
Oroszországból	29860-0			
Törökországból	199-7			
	Kivitetett	met. mázsa	darab	köbméter
Belföldre	11217-9	11489	71-5	
Olaszországba	1779-9	96401	323-5	
Angliába	9430-0		25-0	
Belgiumba	18845-7	24555	73-0	
Máltába			28-0	
Egyiptomba	39-5			
New-Yorkba	11245-8			
Francoziországra		749174		
Törökországra	223-0	3236	35-0	

A behozatalnak főbb áru: bor 1792-6 qn. kőszén 6410 qn. kőolaj 20860 qn. vegytermék 201 q. dohány 199-7 q.

A kivitelnek pedig mint főbb áruk szerepelnek: buza 21004 q. szilva 5859-3 dohany 1772-2 qn. liszt 9619-9 rizs 1003-2 ásványvíz 1447-6 q. a fakivitelnél pedig donga melyből a fentjelzett időszak alatt kivitetett összesen 918181 darab.

Fiume kikötőjében hajó forgalma.

1890 október 5-től 11-ig.

Fiume kikötőjében a fentjelzett időszak alatt megfordult összesen 236 hajó 29580 ton. tartalommal és pedig ér-

kezett 114 hajó 13869 ton. tartalommal rnuolt 122 hajó 15711 ton. tartalommal.

Ezek közül üresen érkezett 11 hajó 2159 tonna tartalommal, és üresen indult 14 hajó 1501 tonna tartalommal.]

Lobogó szerint érkezett 100 oszt. m. 11 olasz és 3 angol; indult pedig 104 oszt. m. 13 olasz, 4 angol és 1 montenegrói. Ezek közül gőzös 141, vitorlás 95.

A kikötői tárházak által közvetített áruforgalom.

1890 október 5-től 11-ig.

Kikötőnk tárházaiba a fentjelzett időszak alatt a vasuton érkezett gabona és más áru nemekből betároltatott összesen 35230 met. mázsa áru mely a múlt hétről visszamaradt állománnyal együtt 148830 met. mázsa készletet képez. E készletből a fentjelzett időszak alatt hajók rakodására kitarroltatott 31830 m. m.; maradt tehát október 11-én 117000 m. m. állomány.

Helyi és különféle hírek.

Egészségügyi hírek A tunisi egészségügyi tanács elrendelte, hogy a Maltából Tripolis érintése után érkező hajók Goletta vagy Sfax kikötőjében nyolcz napi megfigyelés alá vétessenek. Ez alól felmentve vannak azon hajók, melyek kimutathatják, hogy Maltában a vesztegárt kiállottak.

Az olasz kormány elrendelése, hogy f. é. szeptember hó 23-tól kezdve az Alessandretta kikötőjéből, továbbá a syriai és caramaniai partoknak Jaffa és Adaliai közt fekvő részeiből érkező hajók szigorú orvosi vizsgálat alá vétessenek.

A fehérműék és a gyapjúriak a hajó kikötése előtt, megfelelően fertőtelenítendő és a vizsgáló orvostól függ annak megállapítása, vajon az utasok és a hajószemélyzet ruhaneműi fertőtelenítve legyenek-e vagy sem.

Azon hajók, melyeken az utazás alatt kolera esetek, vagy koleragyanus esetek előfordultak, az Asmara nevű egészségügyi intézetbe fognak küldetni, a hol e ministerium által, esetről esetre elrendelt eljárás alá vétetni fognak.

A maltai kormányzó az egészségügyi bizottság meghallgatása után elrendelte, hogy az 1890. évi szeptember hó 20-án 150 sz. a. kelt kormányzósági rendelettel Sirinából való érkezésekre megállapított megszorítások a Caramaniai érkezésekre is kiterjesztendők.

A fiumeiek Kecskeméten. Az aradi szobor leleplezési ünnepélyre kikül-

A nagy-zámu régi műemlékek megfigyelése, s az azokhoz fűződő események fölidézése, egyre lázasabb kíváncsi-ágra ö-zítőöznök; eltitkolhatlan vágy, sajtóságos ézés vesz rajtuk erőt; az Ovid által megénekelt régi Partenopót kezelve, a modern Nápoly minden eseménye kaleidoszkopszerű epizódokban villanak meg agyadban.

A történelem írott forrásai nem elégték ki tudás szomjúnak vágyait. — Látni szeretnél, mint kelnek ki sirjaikból a rodu-i népek izmos alakjai, a midőn arzéliumú karjaikkal fognak hozzá a város alapításához; kegyetlen vágy fészkelődik agyadba, hogy ismétlődjék előtted a kétségbeesztő zú zavar, melyet Pompeji és Herculánom pusztulása idejében Nápoly utcáin keltett a Vezuvból kitörő és a szél által ide sodort tüzes lávaösnök rombolása. — És hogy még inkább föltárljon előtted a rég letűnt időt titokszertű-ége, tán gyönyörrel szemléléd a tüzes láva elői idemen-kült pompeji férfiak, asszonyok és gyermekek kétségbeesztő kiáltását, melyet a Vezuv lávájának fojtó gőze, s gyilkos forrása csaj ajkaikra menekülés közben. Eget a vágy hogy a maga élethű-égében és valóságában szemlélhessed a rég letűnt eseményeket: e lázas állapotban tán nem ir-

tóznál a patakként folyó piros vér meleg gözének belélegzése-től, csak hogy szemtanúja lehess a harezias jeleneteknek, melyek alatt a gótok fagyverétől menekül Nápoly lakossága.

És lassan-lassan ugy érzed, mintha vágyaidat a képzelő-lés ereje kielégíténé. — Büszkén vonul el előtled az első Hohenstaufen, a mint Nápolyt hatalmába keríti s össz-fac-arcják minden izmodat a meghódított Vilnos király arczának kínos vonásai, milőn szeméit szedik ki borzasztó kegyetlenséggel a nyílt piaczon. Megújulni látod az Anjouk bevonulását s a városnak helyreállított nyugalmát; megjelenik előtted Nápoly utcáin egy-egy magyar bevente marczona alakja, kit a magyarországi Anjouk köldöttek valamű kö-etségbe olaszországi atyfiainkhoz.

Alig mulik egy század, büszk: spanjol grandok lépdelnek Nápoly utcáin; a királyság trónjára ott ül Cordovaí Gon-salvo, kit tüzzel vassal üznek el csakhamar a francziák s kiknek a pusztításban segítségükre sőt a borzasztó pestis, mely vonagló emberi alakokkal, s rothadásnak indult hullákkal borítja el a város utcáit és tereit.

A város epizódok sötét korát egy-egy deregő homály váltja föl; a tudomány és művészet csarnokában, a modern éi-

vilizáció nagy munkájának veti meg a lapkóit, egy csapat költő, festő és szobrász. A béke olajját látod megjeleneni a Toledo-utczának egymásután keletkező palotáinak homlokzatán.

A jelen század egyik véres epizódja is utat tör képzelő-lésedbe; teljes éfényben jelenk meg e század második évtizedében a híres Murat király, kit egy ideig a nápolyiak rajongása kísért, csak azért, hogy sógorának, I. Napoleonnak bukása után a calabriaiak kiméltelenül agyon-lövéssék.

A régebben letűnt idők eseményeinél élethűbben idézh-tjük magunk elé a Bourbonok uralmának és bukásának epizódjait. A nápolyi királyság utolsó fejedelmének palotája meg teljes épségben előtted áll; esodáhatol esalái kinszeiknek itt feledett és felelt maradványait; e-öndes polgárokként járnak-kelnek Nápoly utcáin az őszbe e-avarodó hazafiak, kik Gaubaldi szavára harezias dalok mellett üzték el 1860-ban az utolsó Bourbonnak, II. Ferencz katonáit.

És mialatt elvonulnak szeméit előt a multak epizódjai, lassan kigyulnak a modern város utcái; a „Via Roma ragyogó fényében díszes fogatokon rohog föl alá Nápoly urí népe. A gomolygó emberáradatból fölhangoz zsvaj, fal és zene.

Lissan kigyulnak a morajló város eleven utcái; az emberáradatból kitörő zsvaj, dal és zene szünet jelenen szüneti meg fáradt lelkeket a letűnt idők véres képeitől.

A „via Roma“ ragyogó fényében díszes fogatokon rohog föl és alá Nápoly urí népe; a kirakatok csillárain megtörő vilamos fény az utcára hinti szét pazar sugarait; jut belőle válogatás nélkül gazdagra zsegyire, ember- állatra egyaránt. És mialatt a „Via Roma“ vakító világításban ragyog, a mellékutczák téli-homályában megindul az a pajkos élet, melynek utánozhatlan tarkaságaiban és bohóságaiiban csak Nápoly utcáin gyönyökölhet.

Lépten-nyomon egy-egy új jelenet tárul előd, melynek zsongá-ából, zsvajából mindenünnét beléd hangzik a mandolinósok lágy zenéje, csintalan éneke, mely nem törőlvé multtal és jelenel, könnyelmi akkordokban énekel, muzsikál a nápolyi nép kedvenc témájáról, a pajzán szerelemről....

Az utcáról az emel-tekről és a minden oldalról fölhangoz kacagás és taps mutatja hogy mennyire kedvesek és fölvidítők a pajkos nápolyi népdalok eleven zenéje....

Mócs Zsigmond.

dött biz-
való időz-
zékét írja

Csütört-
me érdek-
tett, mel-
tanár me-
fiumei ve-
gyült ós-
Stanisla-
Cav. Mi-
az arad-
kecskem-
hogy ol-
jósziatok-
sé tette-
megjelen-
kit azon-
fejzték
magyar
dogokna
gyarabb
A 63 é-
erőteljes
nyilvánít
emlékeze-
ról, mel-
ember,
büszke
polgárm-
azonnal
dekes k-
homok
igen is,
nek. M-
vizet és
csérőjűk
mindene-
hozna-
dennem
részbe-
saságó-
erre kij-
meghív-
gokat,
kecsken-
keméti-
Ekköz-
és band-
Leirhat-
társaság-
ló a sz-
követke-
nyira
kédtek.
zigazda-
gadhatt-
lüket h-
kezett
tatta
teljes
fiumei
nyörkö-
A társ-
óra ut-
kisérté-
less há-
esti 5-
meik
riveder

Uj
lünk,
mü na-
ezelött
zetta
nyomd-
mely
müköd-

Kat-
hó 15-
nae“ c-
ik vár-
38-ik
16 tis-

Erkö-
nok,
helybe-
noka,
alazre-
katona-
red te-
molt
szott.

Kis-
Abba-
szony-
mint

dött bizottság tagjainak Kecske-méten való időzéséről a *Kecske-met*-et a következőket írja:

Csütörtökön a Beretvás szálló étterme érdekes és szép társaságot egyesített, mely a dr. Szeles József és Kröcsy tanár meghívására Kecske-metre érkezett fiúmei vendégek mulattatására, lakomára gyűlt össze. Marziale Car. Malle; dr. Stanislao Dall'Asta ügyvéd és Pietro Cav. Mileanich helyettes polgármester az aradi ünnepélyen találkoztak a kecskemétiakkal. Már maga az a tény, hogy oly hazafias ünnepélyben saját jószántokból vettek részt, rokonszenvesé tette őket előttünk; hanem egész megjelenésük olyan volt, hogy mindenkint azonnal megnyertek, lekötözték. Kifejezték érzelmeiket, hogy ők a közös magyar hazának leghűbb fiait és boldogoknak érzik magukat, hogy a legmagyarabb magyar várost megláthatták.

A 63 éves deli természetű s még mindig erőteljes Malle lovag több toszakban nyilvánította háláját, lelkesült szavakban emlékezett meg a magyar szabadságharc-ról, melyben ő is részt vett mint fiatal ember, s erre — úgy mond — mindig büszke lesz. Éltette többek között a polgármestert. A jelenvolt polgármester azonban viszonzta a felköszöntést, érdekes hasonlatban mondta el, hogy a homok és tűz nem férnek össze, hanem igen is, homok és víz szépen egyesülnek. Mi adunk homokot, adjanak ők vizet és szépen boldogulni fognak; azaz cseréljük ki termékeinket, s adják ők mindenesetre azt, amit tengeren túlról hoznak, cserébe pedig szállítsák el mindennemű terményeinket a világ minden részébe. Végül meghívta a fiúmei társaságot Kecske-metre. Dall'Asta ügyvéd erre kijelenté, hogy ők elfogadják a meghívást s azonnal konstitúlják magukat, hanem előbb hadd jöjjenek a kecskeméti Fiuméba. A jelenvolt kecskeméti ünnepélyes ígéretet tettek.

Ekközben Balogh Bandi is megérkezett és bandájával rázendíté a Marsellaise-t. Leírhatlan lelkesültség vett erőt a társaságon erőt s mindenki utána éneklé a szöveget. Aztán magyar darabok következtek, melyek a fiúmeieket annyira fellelkesíték, hogy tánczra kerekedtek. Dr. Szeles József, a szves hazigazda, ki a vendégeket azért nem fogadhatta saját lakásán, mivel a jövevényeket hirdető sürgöny velük együtt érkezett meg újszólván, szintén bemutatta páratlan hegedűjátékát és örömteljes tapsokra kötelezte különösen a fiúmeieket, kik nem győztek eléggé gyönyörködni tüzről pattant magyarságában.

A társaság a legjobb hangulatban négy óra után oszlott szét és a pályaudvarba kísérté a fiúmeieket, kik előbb dr. Szeles házában rövid látogatást tettek. Az esti 5¹/₂ órai vonattal távoztván, a fiúmeieket azzal moniták búcsút, hogy: „A rivereci — viszlantlásig.”

Uj napilap városunkban. Értesülünk, hogy az *Il Corriere Fiumano* című napilap helyett, mely pár héttel ezelőtt megszűnt, legközelebb *La Gazzetta di Fiume* címen Battara Péter nyomdájából újnapilap fog megindulni, mely szintén magyar szellemben fog működni.

Katonacsapatok érkezése. Folyó hó 15-én érkezett városunkba a „Danae” osztr. magyar Lloyd gőzöson a 15-ik vartüzér zászlóalj 108 emberrel s a 38-ik gyalog ezred harmadik zászlóalja 16 tiszttel és 513 főnyi legénységgel.

Erkezésük alkalmával Catinelli tábornok, dandárparancsnok, Seemann a helybeli tengerészeti akadémia parancsnoka, Ivanossich ezredes és Hoffmann alezredes fogadták a Bosniából érkezett katonákat, kiknek tiszteletére a 79. ezred teljes számban kivonult zenekara a moló közelében magyar darabokat játszott.

Kiselják - Molnár hangverseny Abbaziában. Kiselják és Molnár kisaszszonyok ének és zongora hangversenye, mint azt már lapunk mult számában is

jeleztük, Abbaziában a *Stefania* szálló új hangversenytermében e hó 13-án hétfőn tartott meg.

A hangverseny klasszikus programja már előre nagy érdeklődést keltett, ami nem is maradt eredmény nélkül, mert az abbaziai vendégeken kívül Fiuméből is az ezen alkalomból kirendelt gőzöson átrándulva szépszámú közönség gyűlt egybe.

A csinos kiállítású hangversenyterem csaknem zsúfolásig telt meg mire Ó Fensége Stefania özv. trónörökösne Bellegarde gróf főudvarmester, s Tarouca és Pally grófok udvarhölgyei kíséretében pontban 8 órakor megjelent.

Alig hogy Ó Fensége és kísérete az emelvény előtti ülőhelyeiket elfoglalták, a hangverseny művészi pontossággal kezdetét vette.

A megállapított program szerint, először is Molnár E. kisaszszony lépett az emelvényre s *Webernek* „Perpetuum mobile” című rondójával mutatta be magát a közönségnek.

Molnár kisaszszony, kit most csak először volt alkalmunk hallani, játékaival elég szép sikert aratott. A *„Perpetuum mobile”* Webernek e nehéz kivételű darabját bár nem művésziül kidomborítva de szép folyékonyan — minden fenakadás nélkül némkülönben *Chopin C. moll nocturne*-jét is eléggé szabatosan könnyedén játszotta el, ami tagadhatlanul szép technikára és nagy gyakorlatra vall.

A programnak legélvezetesebb részeit Kiselják M. kisaszszony válogatott darabjai képezték, melyek közül különösen a *„Frühlingslied”* és Rubinstein *Ev blint der Thau* című ének darabja a közönség osztatlan tetszésében részesült.

Kiselják kisaszszony, ki határozottan szép terjedelmes hangnyalaggal rendelkezik, azt eléggé könnyen, szabatosan kezelve a darab igényei szerint emeli érvényre.

A közönség a program minden egyes pontozata után zajos tapsokban nyilvánította elismerését, és az első rész végeztével művészi kivételű virágcsokrok nyújtatták át a műkedvelőknek.

A hangverseny végeztével Ó Fensége Stefania özv. trónörökösne is *Schulz* gazdátó utján teljes elismerését fejezte ki a szereplőknek.

Scaramelli hangverseny. Ma este 8 órakor Abbaziában a „Stefania” szálló termében Scaramelli Jozefin kisaszszony hegedű művésznő lettmar Viktoria kisaszszony közreműködésével hangversenyt rendez, melyen Scaramelli zenetanár képzetesebb növendékei is részt vesznek.

A hangverseny sorozata a következő:

1. *Mozart Hegedű Romanca* előadják Battara E., Crelich Ives, Ghiaich M., Fürst E., Scaramelli Gina, Scaramelli M., Premuda M., Zuzulich M., Lenaz D., Pillepich E., Rudan R., Heil Gizella, Heil F. és Jakovčić zongoratanár.

2. *Griegwald Berceuse* hegedűn előadják Crelich, Heil és Scaramelli kisaszszonyok; zongorán kíséri Scaramelli Nella kisaszszony.

3. *Vieuxtemps* hegedű hangverseny zongorakísérettel előadják Scaramelli és Lettmár kisaszszonyok.

4. *Liszt Magyar rapsodia* zongorán előadja Lettmár Viktoriu kisaszszony.

5. *Léonard* Elegia hegedűn zongora kísérettel előadják Scaramelli és Lettmár kisaszszonyok.

6. *Paganini XII. ik. Sonatájának Andantéja* hegedűn előadják Heil, Pillepich, Rudan, Mayländer, zongorán kíséri Scaramelli Jozefin kisaszszony.

7. a) *Raff Cavatina* hegedűn.

b) *Zichy Magyar Fantasia* hegedű és zongorára, előadják Scaramelli és Lettmár kisaszszonyok.

8. *Hermann* „I pifferari” scherzo hegedűre előadják: Battara E., Crelich Ives, Ghiaich M., Fürst E., Fürst G., Heil F., Scaramelli G., Premuda M., Zuzulich M., Lenaz D., Pillepich E., Rudan R., zongorán kíséri Jakovčić.

Beléptidj személyenként 1 fit 50 kr. Legyek előre válthatók Breisach R. virágüzletében, s este a pénztárnál.

Az osztrák-magyar hajóraj utban Trieszt felé. Palermóból írják hogy az osztr. magyar hajóraj, mely már pár napóta ez ottani öbölben horgonyozik tegnap tová folytatá útját Trieszt felé; hova valószínűleg 22 vagy 23-án fog meg érkezni.

Uj gőzhajózási társaság Olasz országban. Romából írják, hogy *Albini* tengernagy vezetése alatt több római bankár és hajótulajdonos egy új hajózási vállalat létesítését tervezi, mely vállalat a leggyorsabb járatú első osztr. gőzhajókkal közvetlen összeköttetést tartona fenn Olaszország China és Japán között.

Az új vállalat alapítója a *Perseveranza* állítása szerint 60 millió frank lesz.

Az osztrák magyar Lloyd augusztus havi bevételei. Az osztr. magyar Lloyd társulatnak folyó évi augusztus havi összbevétele 136040 tengeri mértföld befutása után 677126 forintot tett ki, mely a mult év augusztus havi bevétellel szemben 26775 tengeri mértföld kevesebb be futással 37160 forint kevesebbet tüntetett elő.

A folyó év első 8 hónap összbevétel 1084529 tengeri mértföld befutása után 5062581 forintot tesz ki, mely a mult év első nyolc honapi összbevétellel szemben 74259 tengeri mértföld kevesebbet befutással 61001 forinttal kevesebbet tüntetett elő.

Ketté hasított trabaccoló. A póli *Il Giovine Pensiero* írja, hogy e hó 12-én éjjel Verneda közelében *Lussin* torpedó hajó, egy osztr. magyar *trabaccolóba* ütközött s azt a hajó orttól a hátsó részéig két darabba hasította.

A trabaccoló, mely szentjánokenyérről volt rakodva, nyomban elsüllyedt, személyzetét a „Lussin” matrozai mentették meg.

A kár körülbelül 12506 frt.-ra rug.

Bő czápapahalászat. Mint a norvég lapok írják a Lofotakban, Norvégia északi részén a mult hó első napjaiban nem kevesebb mint 1000 fiatal czápat fogtak. Legdúsabb volt a halászat szeptember 4-én, midőn Solvaez közelében a csapatokba összeveződő czápatát vetháló kisélyével a part felé terelni sikerült. Ott azután a hálókön belül minden nehézség nélkül kerítették hatalmukba a legszebb példányokat, melyek között nem egy 8 sőt 9 meter hosszúságú is élelt.

Bátor hajósnő megjutalmazása.

A „Johanna” nevű német scooner — hajó Meinders kapitány vezénylete alatt czukorakománnyal indult Mauritusból Melbournebe. Útközben a hajó összes legénysége, az egyedüli kormányos kivételével, a hajón kiütött lázbetegség áldozata lett, sőt Meinders a hajó parancsnoka sem volt képes magát a ragályos láztól megóvni s szintén a járvány áldozatává lett, *háttagva a hajón* özvegyét kis leánykájával s a betegségtől szintén megszálott kormányossal.

Meinders özvegye azonban a sors sújtó csapásai alatt sem vesztette el lélekjelentét s a legerélyesebb kitartással hajózott tovább, megosztva aszolgálattal az egyedül életben maradt és szintén beteg kormányossal, míg sok hányatás után, az időközben támadt viharokkal is megmérkőzve, Melbournepartjai közelébe érhetek.

Mint értesülünk a derék, tengerész asszony méltó jutalomban részesült kitartó és dicséretes magatartásáért azon biztosító társulat részéről, melynek a hajó czukorakománya 8130 £ volt biztosítva.

Meindersné ugyanis 50 £ összeget és egy értékes aranyórát kapott az említett társulattól ajándékkul a következő felirattal: *Meinders Margitnak a „Johanna” német scooner biztosító a Mauritusból Melbournebe tett ut alkalmával tanusított hősiességéért elismerésül.*

Heyen kormányos szintén 25 £ jutalomban részesült kitartásáért.

A híres madridi levelek. A világhírű nemzetközi szédelgő, ki Spanyolországban tartózkodva rövid időközönként küldözgeti *tikos* leveleit Europa egyes városaiba, legújabbán Barcelonából ír és pedig egy igen gazdag milánói fűszerkereskedőnek. E levében, mely Barcelonából van keltezve, kifogástalan olasz nyelven következőket meséli a milánói nagykereskedőnek. Ön bizonyos emlékezni fog egy bizonyos Cantoni Sándor gazdag magányzóra, ki huzamosabb ideig tartózkodott Milanóban s Önnek legbensőbb barátja volt, én e Cantoni-nak fia vagyok.

Évekkel ezelőtt már volt alkalmam meggyőződni, hogy kereskedő ur családunk iránt a legbensőbb rokonszenvel viseltek e rokonszenv és belső jó idulat bátorít arra, hogy egy nagy titkot áruljak el Ön előtt.

Én évekkel ezelőtt Havanába vándoroltam hol az atyámtól örökölt vagyonnal üzletet nyitottam. Fényes üzletem évről-évre szebb és szebb eredményeket hozott, s én rövid 8 év alatt Havana egyik elsőrendű üzlet-embe lettem. Nagyratörő vágyaim azonban nem hagytak nyugton — s én nagyobb vállalatokba bocsátkoztam, melyek természetesen Amerika első bankházaival is összeköttetésbe hoztak hol mindenütt nagy hitellel bírtam.

A vállalat megbukott s reám valami 4 millió lira kiegyenlítése várakozott.

Etekingtélyes összeg számításom szerint összes vagyonomat felemészítette volna, azért csakis a helybeli bankokkal tisztázva dolgom, jónak láttam Amerikát elhagyni.

Összes vagyonomat készpénzzé téve, hajóra keltem s egyenesen Spanyol országba Barcelonába hajóztam, hol jelenleg is időzöm.

Itten egy előkelő olasz család ismeretsége folytán igen kényelmes butorított lakást béreltem, mely lakásomon a többi podgyászaim középette a kincseket tartalmazó bőrönd van elhelyezve.

Rövid pár nappal ezelőtt épen midőn a hazautazáshoz előkészületeimet tettem, egy előkelő városi hivatalnok nyit szobamba és minden bevezetés nélkül ki nyilatkoztatta, hogy kövessem őt, mert lavagyok tartóztatva. Kérdésemre csakis azt felelte, hogy letartóztatásom kitétem igazolása végett történi s nem sokára szabad leszek ismét.

Boszantott a dolog, mert a vagyonomat tartalmazó bőröndömet, két nagyobb podgyászal a város központján fekvő kis bérelt szobámban helyeztetem el, honnan az idegen pénzek beváltását eszközöltem, s e bőröndöm a beváltott pénzzel együtt e lakásomon volt.

A városi hatóságnál nem tudva magamat kellek igazolni — letartóztatnak s most Barcellonaa egyik börtönében fogva vagyok — honnan e sorokat is írom.

Háziaszszonyom — kinek lakásán vagyonomat elhelyeztem, mitsem tud holléte-mről.

Hogy mi történi velem nem tudom, de hogy vagyonomat biztosíthassan ön-höz fordulok — ki oly sokszor jó indulatát tanusította irányomban s arra kérem, ha lehet minden késedelem nélkül üljön vonatra és siessen Barcellonaba, hol egész egyszerűen — mint Cantoni bátyja jelentkezétek. — A többit majd megbeszéljük.

A legnagyobb titok tartásra azt hiszem fölösleges figyelmeztetnem — Türelmetlenül várj

híve
CANTONI JÓZSEF.

A milánói fűszer kereskedő ki soha se ismérte a *Cantoni* családot, a kapott levelet a városi hatósághoz juttata mely felvilágosítás végett, nem késett a barcellonai hatóságot felkeresni. Barcellonaból pár nap mulva azt válaszolták, hogy az ottani börtönben csakugyan létezik egy Cantoni-Giassi nevű egyén ki azonban mitsem tud e levélről, sőt az írása is egészen elűt.

A vetések állása és aratás Ausztriában.

(Az osztrák földművelésügyi miniszterium jelentése alapján).

A kedvezőtlen időjárás, nagy eszések, árvizek és itt-ott havazások, az ész- sziek betakarítására nagy hátránnyal vol- tak; a zab és buza a hosszantartó esz- zések alatt minőségileg veszítettek érté- kéből, amennyiben több helyen csiráz- ni kezdtek; a szalma is megfeketedett és helyenkint meg is robblott, Legnagyobb mérvben károsodtak azon vidékek, a melyek Csehország folyói mentén elte- rülnek, itt sok helyen a kazalba rakott gabona is az árvíz következtében jelen- tekenyen megkárosodott. A zabtermés az alpesi tartományokban és Csehországban a jóról, jó közepre szállt le, az észak- keleti részeken a termés kielégítő és i- gen jó volt. Tatárka különböző termést adott, számlára főleg Galicziában jól fi- zetett, magra általában gyengén. Köles Morvaországban, Stíriában, s Karinthiá- ban közepesen és Krajnában jól fizetett Tengeri Bukovinában, Stíriában, s Krai- nában és a tengerparton kielégítően és igen jól Galicziában a hegyi vidékek ki- vételével igen jól fizetett. Tirolban a megért tengeri jó minőségű, ellenben a félig érett és letörtött késői gyenge; és így az összes tartományokat tekintve az idej tengeri termés általában véve közep- esnél jobban sikerült. Burgonya melyből oly szép kilátások voltak az idej termés- re nézve, a nagy mérvben fellépett Pe- ronospora infestans káros elősdiék pusztítási következtében átlag csak közép- termésről fizet; legtöbbet pauszokodnak Csehországból, a hol nemcsak a burgo- nya betegsége miatt nem sikerült a term- és, de a kedvezőtlen időjárás miatt a gumók is nagyon aprók maradtak, Fér- gek, egerek okozta pusztításokról is több helyről jelentettek. A cukorrépa termés- ről sem kedvezők a beérkezett jelentések főleg Csehszlország az, a mely az idej ter- més eredménnyel, különösen minőségre nézve a roppant eszések és árvizek kö- vetkeztében nincsen megelégedve; van- nak Csehországban ez évben többes szá- mban olyan vidékek, a hol a termést cu- korgyártásra egyáltalában nem lesz aján- latos használni a nagyon csekély cukor- tartalomnál fogva s e miatt nem is igen fogják másra felhasználni, mint takarmá- nyának. Az időjárás szeptember 24-ike körül derült és szép volt, remélhetőleg a cukorrépának még némileg hasznára fog- válni. Takarmányrépa kielégítően és jól áll. Káposzta általában véve kedvező ter- mest ígér, Mrajnában néhol szárazság kö- vetkeztében szenvedett csak közönszerü- en fog fizetni. Sarjú, bár helyenkint rosz- szül fizetett az eső a lekaszált randeket tönkre tette általában véve kielégítő ter- tertust nyújtott. Len jó és Bukovinában nagyon jó termést adott. Komló átlá- ban véve Csehországban (Saaz vidékén) kielégítő terméssel fizetett, néhol a hol a hol russzul állott, ott is javult és így az vrszágos eredmény hőzpesnek mond- ható. Szőlő tulnyomólag úgy mennyisé- ger, mint minőségre nézve jó termést í- gér. Szilva, főleg Csehországban Galicziá- ban, Bukovinában és Karinthiában több kerületben meg ehető termést adott. Az ész- ziek elvetése néhol kedvező időjárás mellett naponkint folyamatban van, más- sut kedvezőtlen időjárás miatt csak igen szóróványosan folynak.

Németország mezőgazdasági állapota szeptem- ber havában.

(A berlini cs. és kir. főkonzul jelentése alapján).

A hónap elején Németország északke-leti tartományaiiban erős és hűvös időjá- rás miatt az aratási munkálatok nem akadályoztatnak is a munkálatok, az eső uem vált előnyére a gabona minőségé- nek. Németország déli részében több helyen, árvíz következtében, kárt jelen- tettek. Szeptember hó közepétől kezdve az idő egyhőbbre fordulván, gyorsan fol- lyhatott a munka is a burgonyát rövid két hét alatt nagyobbá a minlennített ki- szedték, a terméseredmény különböző,

néhol kielégítő, másutt gyenge. Az őszi gabonaneműek elvetése nagybárra meg- történt, helyivel-közszel azonban még fo- lyamatban van. Czukorrépa fejlődésére kedvez az idő, a terméseredmény a vá- rakozásnak a megfelelő leendő. Komló ál- talában véve közép-temést adott, az a- ratas jó időjárás mellett gyorsan folyha- tott.

IRODALOM.

Érdekes irodalmi vállalatot in- dított meg Debreczenben a „Debrecze- ri Ellenőr“ könyvkiadóhivatala. Ugyanis apró olcsó füzetekben jelenteti meg *Vér- tesi Arnoldnak*, a szép próza mesteré- nek e minden ízében magyaros irályu, s magyar szellemű irónak elbeszéléseit, hogy azok a nép minden rétegébe elha- tassanak s olvashassák azokat azou is a kiknek nincs annyi jövedelmük, hogy egy-egy könyvért forintonk adhassanak ki. És ha valamelyik irónak a művei alkalmasak s méltók arra, hogy az or- szág szívébe, a nép közé jassanak el, úgy az *Vértesi*, mert az ő műveiből any- nyi magyaros szellem, s meleg nemzeti érzelm sugárzik ki, mint kevés irótból másrészt pedig a jó izlés fejlesztésére s a nemes érzelmek ápolására kevés iro- dalmi mű hathat annyira, mint az ő tisztult, nemes érzéssel s az emberek, szenvedései iránt érző, résztvevő szív- vel s hivatott szollal írt elbeszélései. Méltók ezek arra, hogy eljussanak a leg- bensőbb talajba: a nép szíveskedik hisz ott apólyák a memns érzéseket, az iz- lést, a magyar szellemet. A sajtó alól már egy nagy csomó elbeszélés került ki, melyek mindegyike külön füzetet képez, s terjedelméhez kepest 5, 8, 10, 12, 20 kr. szerezhető meg. Különbön ő nagyszabású olcsó füzetes vállalatnak „*Vértani Arnold összes munkái népszere- rü kiadása*“ -nak még egy más nagyon méltányolható ezélya is van, az, hogy a magyar olvasók megmenekedjenek at- tól a kényszerhelyzettől, hogy megtaka- rító t fillereiket haszontalan rémregények és sejtetes külföldi munkák méltélat ter- jesztő füzetekre legyenek kénytelenek fordítani, mert elsőrangú magyar irónak, elismert jó műveihez fognak juthatni olcsó pénzért. — Kapható Debreczenben a „Debreczeni Ellenőr“ könyvkiadóhi- vatalában és a haza összes könyvkeres- kedésében.

Felelős szerkesztő: Schmidt Jakab.
Segéd szerkesztő: Doroszlai Denk Árpád.
Szerkesztő tulajdonos: Mócs Zsigmond.

Alapítottát 1858. Kivitel az összes világrészekbe.
József főherceg ő cs. és kir. Fensége ndvari szállítója.

Első magyar gép- és tüzelő-szerek gyára, harang- és ércöntöde.

Walser Ferencz
BUDAPEST, VII. Rottenbiller-utca 66.

készít tüzfecskendőket gőz- és kézerőre minden minőség és nagyságban, kerti fecsk- endőket, vízfordó kocsiakat stb., tüzelő szállító kocsiakat, öntöző készülékeket mag- gas nyomású vízvezetékhez, légszesz- fecskendőket (Extintoreket), tüzelő lét- rákat (a legnagyobb fóló létráktól a leg- kisebb kézi létráig), tüzelő omnibuszok és tüzelőszági s-erkocsikat, tüzelő lé- genységi felszereléseket, gőszivattyúkat, kútszivattyúkat, borszivattyúkat, szivattyú- kat, bármely célra, Centrifugal-szivattyú- kat, légnyomású pöczegődt-tisztító ké- szüléket, érczharangokat minden nagysá- gban (az eddigi előállított legnagyobb 9700 kilogram), érczöntvényeket vasutak, szőzha- jók és gyárak számára, elvállal teljes víz- művek és magán vízvezetékek építését és felszerelését, nyilvános gőz- és kádfür- dők berendezését, clostetok és bármennyű közegészségügyi tárgynak szállítást.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve

Levelezés magyar, német, francia, olasz, szerb és román nyelven.

Legujabb! Sétabot-furulya!

Idényszerű ujdonság!

A sétabot-furulya kettős célra szol- gal: Mint sétabot nagyon csinos kül- sővel bír, mint furulya pedig lisztán kihangolt, felette kellemes zenéjü hang- szer, melyet bárki legott megtanulhat. A sétabot-furulya félhangokkal bír mi- nélfogva bármely zenedarab rajta eljátszható. Különös fontossággal bír a **sétabot-furulya kirándulók részére**, kik könnyű módon séta- közben lépten-nyomon zenei élvezetet szerezhetnek vele maguknak és társaiknak. E **sétabot-furulya** ára csomagolással együtt utánvét mel- lett 1 frt 70 kr. Ajánlatosabb azonban az összeget előre beküldeni, mely esetben 2 frtnak előleges utalványozása ellenében bárhová bér- mentve elszállítatik.

STERNBERG ÁRMIN,

hangszeripartelepe BUDAPESTEN.

VI., kerepesi-ut 36. sz.

Kívánatra nagy képes hangszerkatalógusom érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldetik. — Harmonikáról szóló képes árjegy- zek külön kiadásban.

100 Márka

fizetettik minden tudóbajosnak, ki a vi- lághírű maláta készítmény használásával biztos javulást nem ér. Köhögés, rekedt- ség, asthma, tüdő- és légcsőhurut kiütés stb. már néhány napi használat után el- mulnak; száraz alkalmazzák kitűnő siker- rel. E maláta készítmény nem titkos szer, hanem maláta és tengeri vegyületekből állítatik elő. A legmagasabb hatóságok- tól bizonyítványok állnak rendelkezésre. Ára: 3 üveg ládjában 3 frt, továbbá 5 frtos, 12 frtos 9 és 6. szállítványok ZENKNER ALBERT, a maláta készítmény feltalá-ója, Berlin (26).

VÉGHLESI
VERA-FORRÁS.
Házank legtisztább, legolcsóbb és leg- jobb szénasvdus, égvényes **SAVANYUVIZE.**
VÉGHLES-SZALATNÁN Zólyomgye.
Mindig friss töltésben kapható a buda- pesti főraktárban, Erzsébet-körút 26. sz. Telefon-öszekötletés. Számos raktár a vidéken. Főraktár „Quisisana“ gyógyintézet- ben **ABBAZIA.**

„ADRIA“

Magyar tengeri hajó- zási részvénytársaság.

1890. október első havában az alant felsorolt osztályú gőz- hajók (vagy más póthajók) fognak Fiume, a nyugot-europai és amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rosz időjárás vagy előre nem látható körülmények a menete ket meg nem akadályoznák:

Gőzös		1890 október
Glasgow	Triest, Fiume	„Szápáry“ 1-10
London	„	„Winstead“ 1-10
Liverpool	„	„Palmyra“ (Cunard Line) 5-15
Malta, Catania, Messina	„	„Braemar“ 5-15
Leith	„	„Adria“ 10-20
London	„	„Narva“ 15-25
Antwerpen	„	„Matlekovits“ 21-31
Rio de Janeiro, Santos	„	„Szécheny“ 21-31
Liverpool	„	„Saragossa“ (Cunard Line) 21-31
Hull, Newcastle o T	„	„Yeddo“ 21-31
Fiume	Leith	„Tibor“ 28.9-8.10
„	Messina, Catania, Malta	„Braemar“ 1-10
„	Rouen	„B. Keményi“ 1-10
„	Marseille	„Stefanie“ 5-15
„	Liverpool	„Morocco“ (Cunard Line) 5-15
„	Rotterdam	„Aludra“ 5-15
„	London	„Sultana“ 10-20
„	Hull, Newcastle o T	„Bassano“ 10-20
„	New-York	„Victoria“ (Anchor Line) 10-20
„	Bordeaux	„Tisza“ 15-25
„	Glasgow	„Loch Etive“ 15-25
„	Pernambuco Rio de Janei- ro, Bahia, Santos	„Zichy“ 21-31
„	Grimsby, Leith	„Jókai“ 21-31
„	Bristol, Glasgow	„Szápáry“ 21-31
„	Liverpool	„Aleppo“ (Cunard Line) 21-31
„	Rouen	„
„	Spadato Cattaro Antivari, Bari	„Braemar“ 21-31
„	London	„Zaire“ 25.10-5.11
„	New-York	„Karamania“ (Anch. L.) 25.10-5.11

A már életbe léptetett vagy még alk almazandó vesztégzár intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a fentemlített gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.

FIUME, 1890. szeptember hóban.